

Løvengen og den engelske landskabspark

Af Asger Ørum-Larsen

Man har i Nord-Europa længe været ret overbevist om, at den frie engelske havestil kan have en vis forbindelse med den gamle nordiske landskabstype, løvengen kaldet, uden at have beviset. I 1967 skrev den svenske forsker *Lars-Gunnar Romell* en artikel herom i et tysk tidsskrift, hvori han gør nærmere rede for denne teori. En tysker, professor *Jost Trier* har taget tanken op og i flere skrifter nærmere undersøgt den sammenhæng, der kan være mellem denne nordiske løveng og den engelske landskabspark med de bølgende græsflader og karakteristiske trægrupper, som navnlig *Lancelot »Capability« Brown* udformede den.

Men først, hvad forstås egentlig ved begrebet løveng? I Nord-Europa, hvor græs om vinteren er sparsomt eller dækket af sne, havde bønderne i nærheden af gårdene nogle træ- og buskgrupper spredt på et græsareal. En sådan løveng fremkom enten ved rydning i eksisterende lunde eller skove, så der blev mulighed for græsvækst i bunden, men kunne også plantes.

Om sommeren afhuggede man her grene og kviste, tørrede og bundtede dem og brugte dette »bladhø« som vinterfoder for geder, får, heste og stamkvæg. Det var jo før foderroernes tid. Græsset på engene blev også slået i løbet af sommeren og tørret til hø. De nedfaldne tørre grene og kviste blev om foråret revet sammen i bunker, afbrændt og asken udstrøet som gødning til træer og græs, der således ernæringsmæssigt hvilede i sig selv.

Det siger sig selv at en sådan løveng også forsynede gårdene med brændsel, eller blev holdt i såkaldt cøpse- ell. coppice-drift, d.v.s. at sideskudene på de nedskårne træer jævnlige kunne høstes og anvendes som hegnsmateriale eller til værktøjsskafter m.m.

Sådanne løvenge kan endnu ses på den svenske ø Gotland i Østersøen, hvor man hæger om denne gamle landskabsform. På grund af omtalte driftsform udviklede der sig i disse løvenge særlige plantesamfund med blandt andet vilde orkideer, liljekonvaller og valmuer, som *Carl von Linné* beundrede under sit besøg på Gotland i 1741 og senere beskrev i bogen »Gotlandsrejsen« fra 1747. Disse løvenge havde stor praktisk betydning for landbefolkningen, men fik også æstetisk værdi for den.

Med deres skyggefulde træer, græs, engblomster og de fredelig sysler her, blev de et yndet motiv i den folkelige poesi og kunst. Løvengen var det nærmeste, man kunne komme til biblens beskrivelse af paradiset have.

I tysktalende lande hed en sådan løveng »anger«, og landbrugsmetoden må også have været kendt i Nord-England, muligvis indført af angelsakserne. Måske har løvengen med dens kombination af nytte- og skønhedsværdi endnu eksisteret i Northumberland, da Capability Brown voksede op her. Traditionen kan have levet hos landbefolkningen og blevet fortalt ham. Til de trægrupper, Brown indførte som væsentligt motiv i sine mange parker, brugte han ihvertfald de samme træer med foderværdi, som man havde i løvengen: ask, elm, lind, ahorn, hassel o.s.v. Hemmeligheden ved den frie engelske parkstils hurtige succes og udbredelse i England og Nord-Europa er måske, at den genoplivede det gamle landskabsbillede, som levede i folks erindring?

Derved gav Lancelot Brown den havestil, som *William Kent* skabte efter barokkens græsk-romerske landskabsbillede, et mere hjemligt og nordisk præg!

LITTERATUR:

Gill Hedley: Capability Brown and the Northern Landscape. Katalog. Newcastle-upon-Tyen 1983.

Lars-Gunnar Romell: Die Reutetrieb und ihr Geheimnis. Studium Generale 20, 1967.

Samme: Gotlandsänget och dess Framtid. Uppsala 1942.

M. Sjöbeck: Lövängkulturen i Sydsverige. Dess uppkomst, utveckling och tillbakgång. Ymer 1933.

Jost Trier: Anger und Park. Eine vergessene Wurzel des englischen Gartens.

Institut und Lehrstuhl für Landschaftsbau und Gartenkunst, Technische Universität Berlin 1968.

E. Worsøe: Øster Lovnkær. En tidlig dansk løveng og dens flora. Flora og Fauna 79: 1-10, Århus 1973.

